

<https://doi.org/10.52449/1857-4114.2020.36-2.08>

CZU: 159.954:796.333-053.2

STUDIUL EXPERIMENTAL PRIVIND MANIFESTAREA CREATIVITĂȚII LA RUGBIȘTII ÎNCEPĂTORI (10-11 ANI) PRIN TESTUL TORRANCE

*Bulai Veaceslav*¹, ORCID: 0000-0003-2021-5896

¹Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. Fenomenul globalizării, creșterea informatizării, a tehnologiilor educaționale, volumul de informații specifice, științifice, tehnice și tehnologice reprezintă factori care generează nevoia de specialiști capabili să aplice creativ realizările cercetării științifice în activitățile practice (sportive) și, prin urmare, se impune adaptarea acestora la cerințele societății moderne. Studiul manifestării creativității la rugbiștii începători (10-11 ani) are o relevanță deosebită pentru creșterea nivelului de pregătire a viitorilor sportivi de performanță. Analiza literaturii de specialitate reflectă faptul că diferențele de creativitate sunt variate în funcție de sportul practicat. În acest context, manifestarea la rugbiștii începători a unui comportament creativ și dezvoltarea acestuia prin aplicarea sinecticii pot face obiectul unei cercetări distincte și al unor recomandări practice eficiente.

Cuvinte-cheie: creativitate, rugbiști, metoda sinectică, testul Torrance.

Creativitatea a fost definită de P. Torrance ca fiind procesul de apariție a sensibilității la probleme, a lipsei de cunoștințe, a dizarmoniei lor, a inconsecvenței etc., căutare de soluții, ipoteze; verificări, modificări și verificări încrucișate ale ipotezelor și, în final, formularea și comunicarea rezultatului deciziei (1964, 1968) [1, 2]. Pentru a determina mai exact ce este creativitatea, Torrance a examinat cel puțin cincizeci de formulări.

Drept urmare, el s-a bazat pe definiția creativității ca un proces natural, care este generat de nevoia puternică a unei persoane de a scuti tensiunea apărută într-o situație de incertitudine sau incompletitudine. Considerarea creativității ca proces face posibilă identificarea atât a creativității, cât și a condițiilor care îmbracă și stimulează acest proces, precum și evaluarea produselor sale (rezultate).

La vârsta de 10-11 ani, copiii trec la adolescență, moment important, ce va afecta întreaga lor viață. O problemă deosebită este aceea că părinții nu înțeleg caracteristicile copiilor de această vârstă, iar abuzul și nemulțumirea lor doar agravează situația. Este important de înțeles că această vârstă este un moment dificil pentru un adolescent, întrucât el este conștient de schimbările din propria sa viață. De aceea, adolescentul are nevoie de sprijinul adulților, fapt ce impune din partea acestora o atenție mai deosebită și o comunicare bazată pe încredere.

Psihopedagogii consideră această vârstă ca fiind sfârșitul copilăriei, având ca efect o serie de schimbări, inclusiv stima de sine. Școala, prietenii, jocurile, inclusiv cele de mișcare (dinamice), reprezintă factori care îi modifică adeseori planurile de viitor. De asemenea, această se caracterizează printr-o varietate de elemente specifice reflectate în Figura 1.

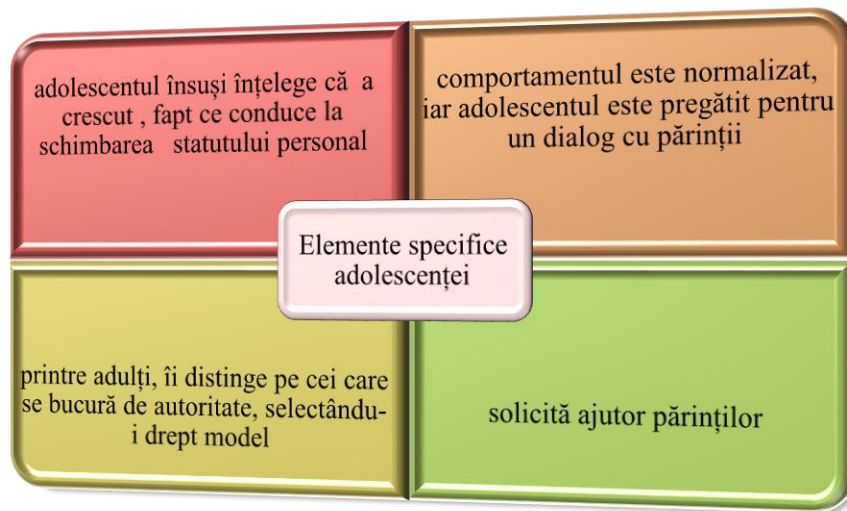

Fig. 1. Elemente specifice vârstei adolescenței

În acest moment, majoritatea copiilor recunosc autoritatea părinților, fiind atrași de ei, manifestând o dorință acerbă de a se regăsi într-o nouă lume, cea a adulților. Astfel, comunicarea cu adulții generează și stimulează necesitatea de a primi laude, încurajări de la rudele apropiate, profesori și antrenori (după caz).

Vârsta respectivă se caracterizează și printr-un comportament necorespunzător al adolescentului, fiind în detrimentul doleanțelor părinților, fapt ce generează întrebări, certuri și scandaluri.

Un factor important, ce contribuie la înțelegerea adolescenților, este ca adulții să-i înțeleagă prin prisma faptelor/amintirilor personale de la aceeași vârstă. În acest context, răbdarea părinților ar trebui să prevaleze.

Dintre *manifestările pozitive* ale acestei perioade de vârstă putem enumera:

- creșterea independenței, a sentimentului și responsabilității pentru acțiunile individuale;
- extinderea intereselor;
- apariția unor planuri.

Adolescenții își pot manifesta calitățile pozitive ale vârstei numai în condițiile unei educații adecvate, ceea ce va identifica o îmbunătățire a dezvoltării mentale a acestora.

Principalul lucru este ca tranziția la adolescență să fie lină. În acest scop, este important a spori treptat obligațiile și responsabilitățile adolescenților.

Manifestările negative ale adolescenților sunt caracterizate de următoarele particularități:

- copiii înțeleg deja pe deplin totul, dar nu pot reacționa întotdeauna în mod adecvat la faptele întâmplare, trăsăturile comportamentului lor rămânând să prevaleze;
- educația corectă trebuie să continue, pentru ca manifestările negative ale vârstei să nu se evidențieze;
- schimbări frecvente de dispoziție;
- o mare dorință de a renunța la copilăria lor și la tot ceea ce are legătură cu aceasta;
- proteste împotriva interdicțiilor.

Schimbările de comportament pot fi foarte violente, întrucât interdicțiile din partea părinților au ca efect certurile, provocând agresivitate și iritabilitate. În acest caz, din păcate, este puțin posibil ca sfaturile să-și producă efectul, întrucât avem de-a face cu particularitățile de vârstă. Astfel, părinții trebuie să dezvolte un optim „sistem de refuzuri”. Poate că merită nu doar să spună „nu”, ci și să explice motivul refuzului.

Probleme frecvente ale tuturor adolescenților:

- nivel ridicat de anxietate, lipsă de încredere în sine;
- la băieți apare îngrijorarea că dezvoltarea este prea lentă;
- fetele încep să-și facă griji cu privire la aspectul lor, la excesul de greutate;
- începe activitatea hormonală, iar copiii manifestă interes față de sexualitate și viață personală;
- începe perioada primei iubiri;
- manifestă o dorință de libertate și independență;
- părinții și adulții sunt respectați, totuși adolescenții preferă prietenii.

Experimentul de bază a fost realizat cu două grupe de sportivi începătorii de 10 - 11 ani, câte 20 în fiecare.

Experimentul a avut drept scop aprecierea nivelului de creativitate la rugbiștii începători de 10-11 ani; evaluarea diferenței dintre cei ce nu practică rugbiul și sportivii începători cu privire la dezvoltarea creativității la vârsta de 10 - 11 ani;

În cadrul cercetării am pornit de la ipoteza că, începând cu vârsta 10 - 11 ani, ar putea să existe unele diferențieri ale dezvoltării și manifestării creativității sportivilor din mediul urban și rural.

Metodica utilizată în cercetare: testul Torrance de gândire creativă (T.T.C.T.). Creativitatea, conform lui Torrance, (din lat. *creatio* - creație), este o sensibilitate la sarcini, deficite și lacune în cunoaștere, o dorință de a combina informații diverse; creativitatea relevă problemele asociate cu dizarmonia elementelor, caută soluțiile acestora, prezintă ipoteze cu privire la posibilitatea soluțiilor; verifică și infirmă aceste ipoteze, le modifică, le verifică din nou și, în cele din urmă, fundamentează rezultatul.

Aceste rezultate, obținute în experimentul nostru, demonstrează faptul că: 40% dintre sportivii începători au dat dovada unui grad scăzut de creativitate, 39% au arătat un grad mediu de manifestare a creativității și numai 21% sunt suficient de creativi pentru această vârstă.

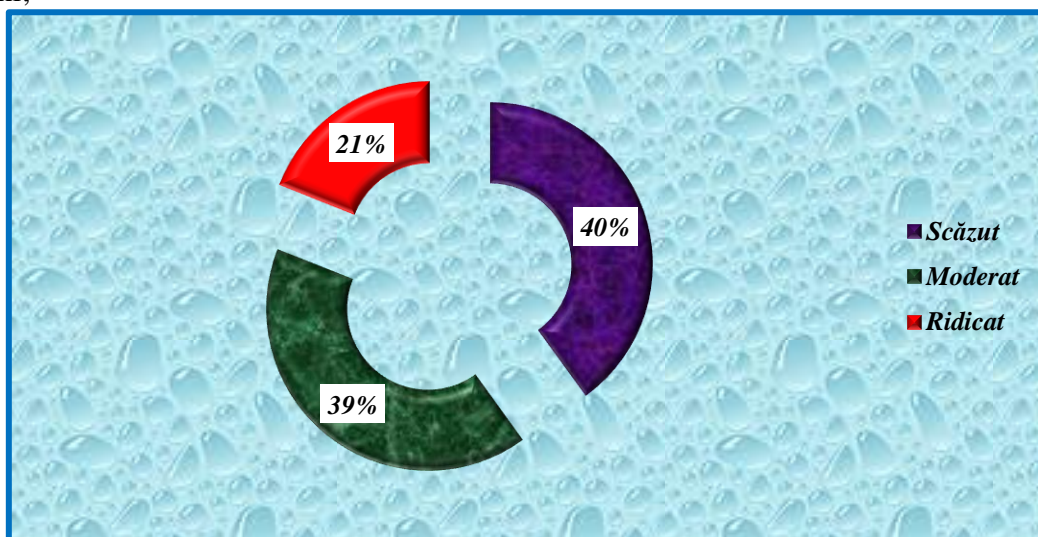

Fig. 2. Procentajul înregistrat de sportivii începători în urma testării Torrance

Astfel, doar o cincime (21%) dintre sportivii studiați au înregistrat rezultate care demonstrează un grad înalt al creativității.

Datele obținute contravin ideii formulate anterior cu privire la dezvoltarea și manifestarea unui grad sporit de creativitate la sportivii începători.

Rezultatele sunt confirmate și de indicii următor.
 înregistrați de sportivii începători la testul

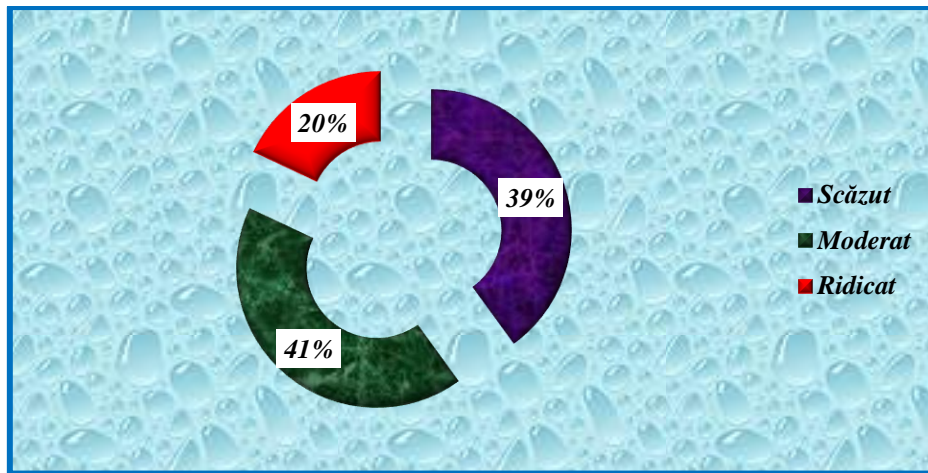

Fig. 3. Procentajul înregistrat cu privire la creativitatea figurală

Pilotând testul, s-au înregistrat indicatori apropiați de cei obținuți la testarea anterioară, cu unele diferențe nesemnificative. 39% dintre sportivii începători au înregistrat indici integrali care demonstrează un grad diminuat al creativității, 41% dintre sportivi obțin indici integrali care reflectă un nivel mediu și 20% au înregistrat indicatori ce sunt în corespundere cu nivelul sporit al creativității figurale.

Indicatorii exprimați în procente înregistrați la etapa dată ne-au arătat că aproape jumătate dintre sportivi au avut un

grad insuficient al creativității (40%). Cele menționate anterior cu privire la diminuarea gradului creativității la această vârstă constituie un fapt demonstrat și în lucrările de specialitate, fiind condiționat de trecerea spre felul predominant al unei noi activități (Torrance E.P., 1968).

La următoarea etapă a cercetării am încercat să determinăm diferențele dintre cei ce nu practică programul creativ (grupa martor) și sportivii începători (rugby) privind dezvoltarea creativității la vârsta de 10-11 ani (grupa experimentală), la etapa inițială.

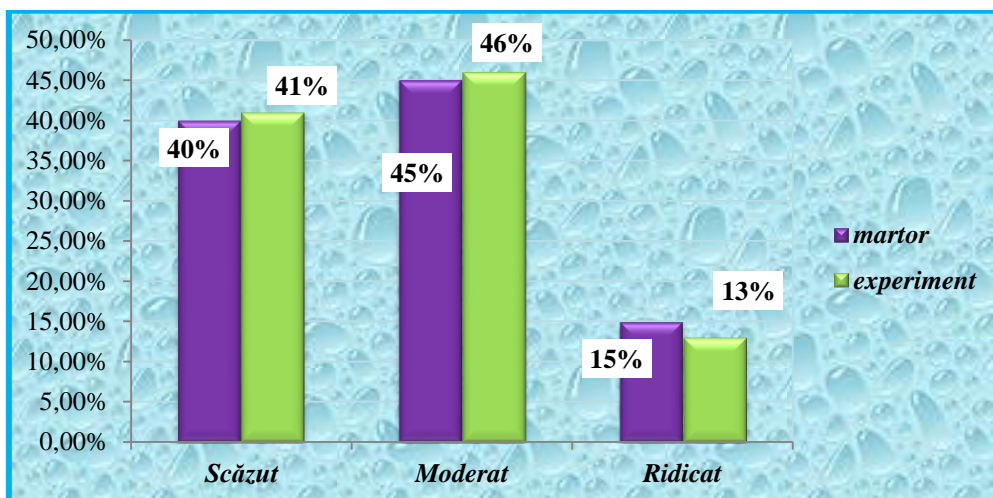

Fig. 4. Rezultatele privind nivelul creativității la sportivii din grupele martor și experimentală la etapa inițială (n=40)

Datele prezentate pe Figura 4 ne permit să constatăm că nivelul scăzut de creativitate a fost obținut de 40% în grupa martor și 41% în grupa experiment, la etapa inițială a experimentului, aceasta demonstrează că grupele au fost omogene. Un grad moderat al creativității s-a înregistrat la 45% dintre copiii din grupa martor și 46% dintre cei din grupa experimentală, iar un nivel ridicat de creativitate l-au manifestat 15% dintre subiecții incluși în grupa martor și 13% dintre cei din grupa experimentală. Rezultatele

statistice înregistrate permit să menționăm că nu există diferențe statistice semnificative privind evaluarea creativității (grad scăzut și înalt) între grupa martor și cea experimentală.

După pilotarea programului creativ, rezultatele privind manifestarea creativității în grupa martor și cea experiment au fost semnificative doar la nivelul ridicat: la ambele grupe s-a observat o creștere procentuală. În grupa martor, creativitatea a sporit cu 4%, pe când în cea experimentală sporul a fost de 12% (Figura 5).

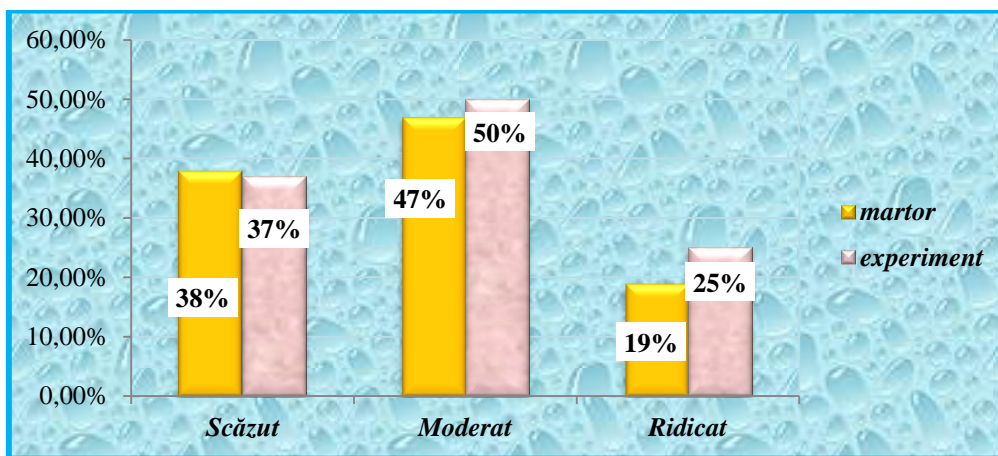

Fig. 5. Rezultatele privind nivelul creativității sportivilor din grupele martor și experimentală la etapa finală (n=40)

Deci putem afirma că creativitatea este dezvoltată mai bine (nivel mai înalt) la sportivii rugbiști începători din grupa experimentală, care a urmat programa creativă

axată pe metoda sinectică, în comparație cu grupa martor, care a practicat acest sport conform metodei tradiționale (Figura 6).

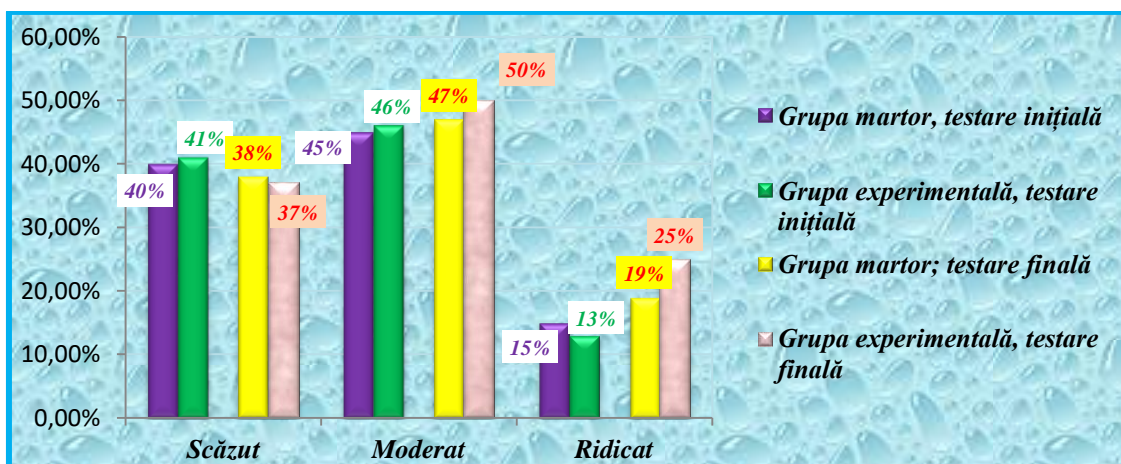

Fig. 6. Rezultatele privind nivelul creativității sportivilor din grupele martor și experimentală la etapa inițială și finală (n=40)

Concluzionând, putem afirma că programa creativă axată pe metoda sinectică contribuie într-o măsură mai mare la sporirea creativității sportivilor rugbiști începători față de metodele tradiționale.

Astfel, la etapa inițială și finală a experimentului au fost înregistrate următoarele date :

✓ la testarea inițială, grupa martor a înregistrat în proporție de 40% un nivel de creativitate *scăzut*, iar grupa experimentală - o valoare de 41%; la etapa finală a experimentului grupa martor a obținut valori de 38%, iar cea experimentală - de 37%;

✓ la etapa inițială, 45% dintre subiecții din grupa martor au înregistrat un nivel de creativitate *moderat*, iar în grupa experimentală acesta a avut o valoare de 46%;

la etapa finală a experimentului grupa martor a obținut valori de 47%, iar cea experimentală - de 50%;

✓ la etapa inițială, grupa martor a înregistrat în proporție de 15% un nivel de creativitate *ridicat*, iar grupa experiment a avut o valoare de 13%; la etapa finală a experimentului grupa martor a obținut valori de 19%, iar cea experimentală - de 25%.

Datele experimentale finale confirmă ipoteza cercetării, iar programa nouă elaborată și implementată în baza jocurilor de echipă prin metoda sinectică, completat și printr-un conținut educațional, practic adecvat (ghid metodologic), va contribui cu certitudine la dezvoltarea creativității la sportivii rugbiști începători.

Referințe bibliografice:

1. Torrance E.P. (1964). *Guiding Creative Talent*. Englewood Cliff.
2. Torrance E.P. (1968). *Tests of creative thinking*. New Jersey.
3. Feier V.V. (1995). *Creativitate și creativitate managerială*. București: Editura Expert. 254 p.
4. Stoica-Constantin A. (2004). *Creativitatea pentru studenți și profesori*. Iași: Editura Institutul European. 254 p.
5. Roco M. (2004). *Creativitate și inteligență emoțională*. Iași: Editura Polirom. 246 p.